

Ulusal Kültür ve Ülkelerin COVID-19 ile Mücadele Faaliyetlerindeki Etkinliği Arasındaki İlişkinin Araştırılması

A Research on The Relationship Between National Culture and Efficacy of Countries on Combating Activities with Covid-19

Nurdanur TAVLAN SOYDAN¹ İbrahim AKSEL²

Öz:

Bu çalışma ulusal kültür ile ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetlerindeki etkinlikleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ikincil verilerden faydalanılarak hazırlanmıştır. Ulusal kültürü ölçmek için Hofstede'nin kültürel boyutları endeksi, ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetlerindeki etkinliğini ölçmek için Deep Knowledge Group tarafından hazırlanan ve 250 ülkenin dahil edildiği COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi endeksinden faydalanılmıştır. COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi endeksi COVID-19'un tetiklediği küresel sağlık krizi ve ekonomik kriz sonucu ülkelerin karşı karşıya oldukları fırsat ve tehditleri, sahip oldukları güçlü ve zayıf yönleri sınıflandırmak, analiz etmek ve sıralamak için tasarlanmıştır. COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesine dahil edilen 250 ülkeden Hofstede'nin tüm kültür boyutlarına ait puanlara sahip olan 93 ülkenin verileri analize dahil edilmiştir. Yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda bulgular güç mesafesi ve uzun/kısa döneme odaklanma boyutlarının ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetlerindeki etkinlikleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğunu destekler niteliktedir. Ayrıca ülkelerin kişi başına gayrisafı yurtiçi hasıla değişkeni kontrol altına alınmış ve sonuçlar farklılık göstermemiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Ulusal Kültür, Hofstede'nin Kültürel Boyutları, COVID-19, COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi Endeksi

ABSTRACT:

This study has prepared by help of the secondary data with the aim to inspect the relation between countries' efficacy on struggling This study has prepared by help of the secondary data with the aim to inspect the relation between efficacy of countries on combating activities with COVID-19, and national culture. Index of Hofstede's cultural dimensions was used to measure the national culture. COVID-19 Regional Safety Assessment index, which was prepared by Deep Knowledge Group and included 250 countries, was used to measure the countries' efficacy on their struggle on COVID-19. COVID-19 Regional Safety Assessment index was designed to classify, analyse and order the weakness and strength of the countries which faces opportunities and threats due to the outcome of the global health, and economy crisis which triggered by the COVID-19. Data of 93 countries, which have the points belong to each cultural dimensions of Hofstede from 250 countries included in COVID-19 Regional Safety Assessment index, was included in the analysis. In the result of the multiple regression analysis, relation between the dimensions of "power distance" and "long/short term focus" and efficacy of countries on their combating COVID-19 is statistically significant. Also, the controlled variable of GDP [gross domestic product] per capita of the countries made no difference on the results.

Keywords: Culture, National Culture, Hofstede's Cultural Dimensions, COVID-19, COVID-19 Regional Security Assessment Index

¹ **Corresponding Author:** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Bozdoğan Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, nurdanur.tavlan@adu.edu.tr, 0000-0002-4320-2257

² Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, iaksel@pau.edu.tr, 0000-0002-2994-6735

GİRİŞ:

Dünyada birden fazla kıtayı ya da ülkeyi etkisi altına alan ve geniş bir yayılım gösteren salgın hastalıkların genel ifadesi olan pandemiye sebep olan COVID-19'un ilk çıkış noktası Çin'in Wuhan kenti olmuş sonrasında tüm dünyaya hızla yayılmıştır. Beklenmedik bir olay olarak değerlendirilen pandemi, her ülkenin ekonomik ve sosyal faaliyetlerini farklı düzeylerde kısıtlamalarını zorunlu kılmıştır. Sahip olunan kaynaklar ve mevcut kapasite tekrar gözden geçirilmiş, öncelikle sağlık sektörü olmak üzere pandemi ile ilgili gerekli önlemleri almak için yeni bir sürece girilmiştir.

COVID-19 nedeniyle karşı karşıya kalınan bu doğal kriz ile mücadele eden ülkelerden bazıları krizi başarıyla yöneterek güvenli bölge statüsünde kabul edilirken, bazı ülkeler de başarısız kriz yönetimi sebebiyle riskin yüksek olduğu güvensiz bölgeler olarak kabul edilmiştir. Küresel çapta olan bu kriz ile topyekûn bir mücadelenin söz konusu olduğu, yönetimler kadar bireysel çabaların da önem arz ettiği yadsınamaz bir gerçektir. Dolayısıyla ülkelerin sahip oldukları kültürel özelliklerin de bu mücadeleye etki edebileceği düşünülmektedir.

Toplum içerisindeki her türlü bilgi, ilgi, alışkanlık, değer ölçüleri, genel durum, görüş ve zihniyet ile her türlü davranma biçimini kapsayan kültür, insanların doğumdan ölüme kadar öğrendiği, kaynağını insan ve toplumun oluşturduğu ve toplumda ortaklaşa paylaşılan tüm davranış kalıpları veya alışkanlıkları ifade etmektedir (Eroğlu, 2017, s. 155). Hofstede ise kültürü bir kişinin ya da grubun davranışlarını etkileyen, onları birbirinden farklılaştıran kolektif bir zihinsel programlama olarak tanımlamaktadır (Hofstede, Hofstede ve Minkov, 2010, s. 5).

Hofstede'nin kültür boyutları, günümüzde çoğu disiplinler arası ve kültürler arası karşılaştırmalı araştırmada kullanılmıştır (Orr ve Hauser, 2008: s. 1). Boyutlar endüstriyel psikoloji alanında ortaya çıksa da, tıbbi psikoloji ve sağlık bakımı ile eşit derecede alakalı görünen konularla da ilişkilendirilmiştir (Meeuwesen, Brink ve Hofstede, 2009, s. 59).

Yapılan literatür araştırmasında sosyal ve beşeri alanda COVID-19 salgınına çeşitli konular çerçevesinde ele alan pek çok çalışmaya rastlanmıştır (Pfrimer ve Barbosa, 2020, Switzer, Wang ve Hirschvogel, 2020, Lo, 2020, Hussain, 2020, Datta, 2020, James, 2020, Hiko, En-Wang, 2020, Shepherd, MacKendrick, Mora, 2020, Finn, Lindsay, Kobayashi, 2020, Delaney, 2020, Wilson, 2020) fakat ulusal kültürün salgınla mücadele faaliyetlerindeki etkinliği arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmaların kısıtlı olduğu, ölüm vakaları ile sosyal mesafeye uyma kapsamında ele alındığı görülmüştür (Wang, 2021, Gupta, Shoja ve Mikalef, 2021, Travaglino ve Moon, 2020, Ibanez, Sisodia, 2022, Huynh, 2020, Frey, Chen, Presidente, 2020). Huynh, (2020) çalışmasında kültürel boyutlardan sadece Bireycilik/Kolektivizm, Belirsizlikten Kaçınma ve Güç Mesafesini, Frey vd. (2020) ise sadece Bireycilik/Kolektivizm boyutunu incelemişlerdir.

Literatüre katkı sağlamak amacıyla bu çalışmada ülkelerin COVID-19 ile mücadelesinde başarılı olmasında ulusal kültürün ilişkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Hofstede, aynı şirketin farklı ülkelerdeki çalışanlarına uyguladığı araştırmasında benzer sorunlara farklı çözümler sunulmasını kültürler arasındaki farklılıklara dayandırmaktadır (Hofstede, 1983, s. 46). Bu bağlamda çalışmada Hofstede'nin kültürel boyutlar araştırmasına ait endeks puanları ile ülkelerin salgınla mücadele kapsamında faaliyetlerinin incelenmesi sonucunda Deep Knowledge Group tarafından hazırlanan COVID-19 Güvenli Bölge Araştırması verilerinden faydalanılmıştır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kültür

Bir topluluğu meydana getiren bireylerin ortak inançları, davranışları, değerleri (Kanungo ve Jaeger, 1990: s. 132) olarak ele alınan kültür, paylaşılmış genel kabullerin bütünü (Schein, 1992: s. 12), değerler aracılığıyla topluluk üzerinde sosyal kontrol mekanizmasının kurulması (Lachman, vd., 1994: 41) şeklinde de ifade edilmektedir.

Hofstede kültürü bir grubu ya da üyelerini diğerlerinden ayıran zihnin kolektif programlaması şeklinde ifade etmektedir. Kişinin zihinsel programlarının kaynağını ise kişinin büyüdüğü çevre ve deneyim elde ettiği sosyal ortamlar belirlemektedir. Programlama aile içinde başlarken, mahallede, okulda ve arkadaş topluluklarında devam etmektedir (Hofstede, vd., 2010: s. 5).

1.2. Hofstede'nin Kültürel Boyutları

Hofstede, kültür boyutlarına ilişkin çalışmalarına 40 ülke ile 1966 yılında başlamıştır. 1968-1972 yılları arasında 150 sorudan oluşan 116.000 anketi 50 ülke ve 3 bölgeye uygulamış ve bir veri bankası oluşturulmuştur. Hofstede'nin IBM firmasında çalışan bireylere uyguladığı bu araştırma kendisi tarafından "Hermes" olarak isimlendirilmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda kültürün güç mesafesi, bireycilik-kolektivizm, belirsizlikten kaçınma ve feminen-maskülen kültürel özellikler olmak üzere 4 boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir (Hofstede, 1983, s. 46-48).

Bu dört boyutlu çalışmanın sadece batı kültürünün ağırlıkta olduğu ülkelere uygulanması doğu kültürüne ait beşinci bir boyut eklenmesi gerekliliğini ortaya koymuştur (Hofstede ve Minkov, 2010, s. 493). Hofstede, Michael Harris Bond tarafından geliştirilen Çin Değerler Ölçeğini (Chinese Values Survey) kendi çalışmasına ilave etmiştir. 23 ülkede uygulanan Çin Değerler Ölçeği uygulaması ile doğu kültürüne ait Konfüçyüs öğretilerinin de dahil edildiği analizler sonucunda uzun-kısa dönemli odaklanma olarak isimlendirilen beşinci boyut oluşturulmuştur (Hofstede, 2001, s. 351). Michael Minkov'un da çalışma ekibine katılmasıyla beş boyuta hoşgörü-kısıtlama isimli altıncı boyut eklenmiştir (Hofstede vd., 2010, s. 45; Hofstede, 2011, s. 7).

1.2.1. Güç Mesafesi

Sosyal eşitsizliği ifade eden güç mesafesi boyutu, bireyler arasında gücün dağılımındaki eşitsizlik derecesini, toplumda gücün bireyler arasında ve sosyal yapıda eşit olarak dağılmadığını ifade etmektedir (Hofstede ve McCrae, 2004, s. 61-64). Hofstede'ye göre toplumların tümünde eşitsizlik söz konusudur fakat bazı toplumlarda bu eşitsizlik daha fazladır (Hofstede, 2011, s. 9).

Daha merkeziyetçi bir yapıya sahip olan güç mesafesi algısının yüksek olduğu toplumlarda hiyerarşi doğuştan gelen eşitsizliği ifade etmektedir. Bu boyuta ilişkin puanlar bir ülkedeki bağımlılık ilişkileri hakkında bilgiler vermektedir. Hiyerarşik yapının daha belirgin olduğu, otoritenin daha kabul edilir olduğu yüksek güç mesafesinin olduğu yapılarda gücü elinde bulunduranlar bunu kendi çıkarları için kullanabilmektedir. Yüksek güç mesafeli ülkelerde, astların üstlere büyük ölçüde bağımlılığı vardır ve aralarındaki duygusal mesafe büyüktür bu nedenle astların üstlerine doğrudan yaklaşmaları kolay olmamaktadır (Hofstede vd., 2004, s. 64). Yüksek güç mesafesine sahip ülkelerdeki sağlık sisteminde doktor hasta iletişiminin daha kısıtlı olduğu ve bilgi alışverişi için daha az zaman harcandığı ifade edilmektedir (Meeuwesen, vd., 2009, s. 59).

Düşük güç mesafesine sahip toplumlarda ise astların üstlerine sınırlı bir bağımlılığı vardır ve karar alınırken astlara da danışılmaktadır. Ast ve üstler arasında duygusal mesafe düşüktür. Düşük güç mesafeli ülkelerde hiyerarşik yapılar eşitsizlik olarak algılanmaktadır. Gücün kullanımı bireysel çıkarlar

için değil toplumun ya da örgütün çıkarları doğrultusunda gerçekleşmektedir (Hofstede, vd., 2010, s. 61-64).

Güç mesafesi düşük olan ülkelerde toplumdaki gelir dağılımı dengelidir. Bu ülkelerde din öğretilerinde inançların eşitliği vurgulanmaktadır. Toplumdaki gelir dağılımının dengesiz olduğu güç mesafesi yüksek olan ülkelerde, atamaya dayalı otokratik hükümet sistemi vardır, bu ülkelerde karşılaşılabilecek skandalların üzeri örtülür. Bu ülkelerin kendi içinde bir hiyerarşiye sahip din öğretileri vardır (Hofstede, 2011, s. 9).

Güç mesafesi puanı Doğu Avrupa, Latin, Asya ve Afrika ülkeleri için daha yüksek iken Germen, İskandinav, Baltık ülkeleri, Amerika Birleşik Devletleri ve İngilizce konuşan Batı ülkeleri için daha düşüktür (Hofstede, vd., 2010, s. 61-64). Türkiye ise 66 puan ile yüksek güç mesafesi puanına sahip ülkeler arasında yer almaktadır.

1.2.2. Bireycilik-Kolektivizm

Bireylerin grupta entegrasyon seviyesini (Hofstede ve Bond, 1988, s. 10) gösteren, toplumun ben ya da biz olma tercihleri ile ilgili olan bireycilik/kolektivizm boyutu, toplum içinde bireyler arasındaki karşılıklı bağımlılık derecesini ifade etmektedir. Bireyselliğin yüksek olduğu toplumlarda bireyler için sadece kendileri ve aileleri önemlidir. Kolektivist toplumlarda ise biz olmak önemlidir, sadakat duyguları yüksektir ve bağlı oldukları grubun kurallarına sorgulamadan uyulmaktadır (Hofstede, 1984, s. 83). Kolektivist toplumların sosyal davranışları ahlaki bir şekilde sosyal normlar, görevler ve yükümlülükler tarafından yönlendirilirken, bireylerin davranışları daha çok kendi inançları, değerleri ve tavırları tarafından yönlendirilmektedir (Chen, Chen ve Meindl, 1998, s. 289).

Kolektivistlerin bireyci toplumlara göre kendi iç gruplarıyla daha güçlü bir sosyal özdeşleşmeye sahip oldukları ve grup çıkarının önceliğine daha fazla önem vermeleri sebebiyle hem iç grubun kendisine hem de onun bireysel üyelerine karşı nispeten daha büyük bir ahlaki yükümlülüğe sahip olmaları gerekmektedir (Chen, vd., 2002, s. 572).

Triandis, Bontempo ve Betancourt (1983, s. 258), aşırı bireycilik biçimlerinin yüksek suç oranları, intihar, boşanma, çocuk istismarı, duygusal stres, fiziksel ve zihinsel hastalık oranları gibi sosyal sorunlarla ilişkili olabileceğini ifade etmektedir. Kolektivist toplumlar ve bireyci toplumlar sağlık hizmetlerine yapılan harcamalar bakımından karşılaştırıldığında kolektivist toplumların hem özel hem de kamu gelirinin daha büyük bir kısmını sağlık hizmetlerine harcadıkları görülmektedir (Hofstede, 2010, s. 117).

Bireycilik indeksi için 76 ülkenin puanları incelendiğinde milli gelir açısından neredeyse tüm zengin ülkelerin yüksek, fakir ülkelerin ise düşük puan aldıkları görülmektedir.. Bu da ulusal zenginlik ile bireycilik arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Amerika, Avustralya, Büyük Britanya, Hollanda gibi ülkelerde bireycilik puanları yüksek iken en düşük puana sahip olan ülke 6 puan ile Guetamala'dır. Türkiye 37 puan ile kolektivist ülkeler arasında yer almaktadır (Hofstede, vd., 2010, s. 94-96).

1.2.3. Belirsizlikten Kaçınma

Bütün insanlar yarın ne olacağını bilmemektedir ve bu gerçekle yüzleşmek zorundadır. James March ve çalışma arkadaşlarının özellikle Amerikan örgütlerinde karşılaştığı belirsizlikten kaçınma kavramı bilginin yetersiz olduğu ya da kesin olmadığı ve değişimin öngörülemediği koşullarda hissedilen kaygı düzeyini ifade etmektedir. Aşırı belirsizlik toplumlarda kaygıya neden olmaktadır. Toplumlar teknoloji, hukuk ve din ile bu kaygıyı hafifletmenin yollarını geliştirmektedir. Teknoloji en geri kalmış toplumlardan en ileri düzeydeki toplumlara kadar doğanın neden olduğu belirsizlikten kaçınmaya yardımcı olmaktadır. Yasalar ve kurallar diğer insanların davranışlarından dolayı ortaya çıkabilecek

belirsizlikleri önlemeye yardımcı olurken din, insanların kendilerini savunamayacağı belirsizlikleri kabul etmelerine yardımcı olmaktadır (Hofstede, 2010, s. 189).

Hofstede'nin 76 ülke için belirsizlikten kaçınma endeksi puanları listelendiği çalışmada; Doğu ve Orta Avrupa ülkelerinde, Latin ülkelerinde, Japonya'da ve Almanca konuşulan ülkelerde daha yüksek, İngilizce konuşulan ülkelerde, İskandinav ve Çin kültür ülkelerinde daha düşük olma eğiliminde olduğu görülmektedir (Hofstede, 2011, s. 11). Türkiye 85 puan ile belirsizlikten kaçınmanın yüksek olduğu ülkeler arasında yer almaktadır.

1.2.4. Maskülen-Feminen Olma

Erkekler hedeflerine ulaşmak için toplumda başarı, kahramanlık, atılganlık ve maddi başarı gibi kavramları önemli görmektedir. Kadınlarda ise iyi ilişkiler kurma, tevazu gösterme, yardımsever olma öncelik sırasındadır (Hofstede, 1984, s. 84). Dolayısıyla erkekler ekonomik ihtiyaçların giderilmesinden sorumlu iken kadınlardan çocuklar ve aile ile ilgilenmesi beklenmektedir. Hofstede, feminen ve maskülen kültürel özellikler boyutu için bireylerin ve toplumların hem erkeksi hem de dişil özelliklere sahip olabileceğini ifade etmektedir (Hofstede, vd., 2010, 279).

Feminen ve maskülen kültürlerde toplumların özellikleri incelendiğinde feminen özelliklerin baskın olduğu toplumlarda cinsiyetler arasındaki duygusal ve sosyal rol farklılaşması düşüktür ve her iki cinsiyet de mütevazı ve şefkatlidir. Maskülen özelliğin baskın olduğu toplumlarda ise erkekler iddialı ve hırslı olmak zorundadır. Maskülen kültürlerde iş aileden önce gelmektedir fakat feminen kültürlerde ikisi arasında bir denge söz konusudur. Güçlülere hayranlık duyulan maskülen toplumlarda erkekler ağlamaz ve kavgaya kavgaya ile karşılık verir güçsüzlere sempatinin olduğu feminen toplumlarda ise ağlamak hem kadın hem erkek için doğaldır fakat her iki cinsiyet de kavgaya meyilli olmamalıdır. Ailenin genişliğine ve çocuk sayısına babaların karar verdiği maskülen toplumlarda siyasi pozisyonlarda görev yapan kadın sayısı da azdır (Hofstede, 2011, s. 12).

Hofstede'nin 76 ülke için maskülinite endeksi puanlarının listelendiği çalışmada; maskülinitede 5-16 puan arasında en düşük puanı alan ülkeler İsveç, Norveç, Letonya, Hollanda ve Danimarka'dır. Maskülenlik puanı 110-66 puan sıralaması ile yüksek olan ülkelerin ise Slovakya, Japonya, Macaristan, Avusturya, Çin, Almanya, Büyük Britanya olduğu görülmektedir. Türkiye 45 puan ile feminen ülkeler arasında yer almaktadır (Hofstede, vd., 2010: s. 141-143).

1.2.5. Uzun-Kısa Döneme Odaklanma

Uzun veya kısa döneme odaklanma boyutu toplumların günümüz ve geleceğe yönelik zorluklarla mücadele ederken kendi geçmişleri ile kurdukları bağın şeklini ifade etmektedir. Uzun döneme odaklanan toplumlar faydacı (pragmatik) bir yaklaşım benimserken kısa döneme yönelim gösteren toplumlar kuralcıdır (normatiftir).

İlk olarak "Çin Değerler Ölçeği" ile 23 ülkeye uygulanan çalışmada Çin 118 puan alırken Pakistan'ın 0 puan aldığı görülmektedir (Hofstede ve Minkov, 2010: s. 496). 1995-2004 dönemine ait "Dünya Değerler Araştırması" verilerine dayanarak 93 ülkenin uzun dönemli yönelim puanlarında ise Güney Kore'nin 100 puan ile en üst sırada, Çin'in 87 puan ile 4. sırada, Pakistan'ın 50 puanla 42. sırada ve Porto Riko ise 0 puan ile son sırada yer almaktadır. Türkiye'nin puanı ise 46'dır (Hofstede, vd., 2010, s. 271). Dolayısıyla Doğu Asya ülkeleri, ardından Doğu ve Orta Avrupa uzun döneme odaklanırken, Güney ve Kuzey Avrupa ve Güney Asya ülkelerinde orta döneme, ABD ve Avustralya, Latin Amerika, Afrika ve Müslüman ülkeler ise kısa döneme odaklanmaktadır (Hofstede, 2011, s. 10).

Uzun döneme odaklı ülkelerin toplumsal normlar ve değerlerine yönelik anahtar özellikler incelendiğinde geleneklerin değişen koşullara göre şekillendiği, değişimin önemli olduğu ve geleceğe

hazırlıklı olmak gerektiği, tutumlu ve tatminkâr olmanın önemli olduğu, ihtiyaçların beklenen zamanda giderilmemesinin kabul edilebilir olduğu, boş zamanların çok önemli olmadığı, iyi ve kötünün duruma göre değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Kısa döneme odaklanan ülkelerde ise geleneklerin kutsal olduğu, tutumlu olmak yerine harcamaya yönelik bir sosyal baskının olduğu, boş zamanların kıymetli olduğu, iyi ve kötüye yönelik kesin bir evrensel inancın olduğu görülmektedir (Hofstede, 2001; Hofstede, vd., 2010).

1.2.6. Hoşgörülü-Kısıtlayıcı Olma

Hoşgörülü olma, hayattan zevk almak ve eğlenmekle ilgili temel ve doğal insan dürtülerinin oldukça özgür bir şekilde tatmin edilmesine izin veren bir toplum anlamına gelmektedir. Kısıtlama ise ihtiyaçların tatmin edilmesini baskılayan ve onu katı sosyal normlar aracılığıyla düzenleyen bir toplumu ifade etmektedir (Hofstede, 2011, s. 11).

Genel normlar, kişisel duygular ve sağlık açısından hoşgörülü ve kısıtlanmış toplumlar arasındaki temel farklılıklar incelendiğinde daha serbest bir toplum yapısına sahip olan hoşgörülü toplumlarda çok mutlu insanların oranının daha yüksek olduğu, kişisel hayat kontrolünün bireylerin elinde olduğu, tasarruf etme ve tutumlu olmanın önemsiz fakat eğlencenin daha önemli olduğu görülmektedir. Olumlu ve pozitif bakış açısına sahip olan hoşgörülü toplumlarda daha yüksek iyimserlik ve dışa dönük kişilik yapısı hâkimdir, ahlak disiplini ise daha düşüktür. Aktif olarak sporla ilgilenen, kendini daha sağlıklı hissedilen insan sayısının yüksek oranda olduğu hoşgörülü toplumlarda kardiyovasküler sebeplerle ölüm oranlarının da daha düşük olduğu görülmektedir (Hofstede, 2010, s. 281).

Hoşgörü, Güney ve Kuzey Amerika'da, Batı Avrupa'da ve Sahra Altı Afrika'nın bazı bölgelerinde hâkim olma eğilimindedir. Doğu Avrupa'da, Asya'da ve Müslüman dünyasında kısıtlama hüküm sürerken, Akdeniz Avrupa bu boyutta orta bir pozisyonda yer almaktadır. Türkiye 49 puan ile hoşgörülü kültürel özelliklere sahip ülkeler arasında yer almaktadır (Hofstede, 2011, s. 16).

Ulusal kültür boyutlarına ilişkin tüm bu açıklamalardan hareketle Tablo 1.'de bu araştırma kapsamında incelenen ülkelerin güç mesafesi, bireycilik/kolektivizm, feminen/maskülen olma, uzun-kısa döneme odaklanma ve hoşgörülü/kısıtlayıcı olma boyutlarına göre çalışmaya dahil edilen ülkelerin özelliklerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. Ülkelerin Kültürel Boyut Özellikleri

		GM	B/K	F/M	BK	UD-KD	H/K
1	Almanya	Düşük	Bireyci	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
2	Yeni Zelanda	Düşük	Bireyci	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
3	Güney Kore	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
4	İsviçre	Düşük	Bireyci	Maskülen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Hoşgörülü
5	Japan	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
6	Avustralya	Düşük	Bireyci	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
7	Çin	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
8	Avusturya	Düşük	Bireyci	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Hoşgörülü
10	Singapur	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
12	Kanada	Düşük	Bireyci	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
13	Suudi A.	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
14	İzlanda	Düşük	Bireyci	Feminen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
15	Tayvan	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Hoşgörülü
16	Norveç	Düşük	Bireyci	Feminen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
18	Hong Kong	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
19	Finlandiya	Düşük	Bireyci	Feminen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
21	Danimarka	Düşük	Bireyci	Feminen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
23	Lüksemburg	Düşük	Bireyci	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Hoşgörülü
25	Macaristan	Düşük	Bireyci	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
26	Hollanda	Düşük	Bireyci	Feminen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Hoşgörülü
31	Birleşik Krallık	Düşük	Bireyci	Maskülen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Hoşgörülü
32	Vietnam	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
33	Estonya	Düşük	Bireyci	Feminen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
34	Letonya	Düşük	Bireyci	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
35	İrlanda	Düşük	Bireyci	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
36	Türkiye	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
37	Polonya	Yüksek	Bireyci	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
39	Belçika	Yüksek	Bireyci	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Hoşgörülü
40	Gürcistan	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
41	Yunanistan	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
42	Litvanya	Düşük	Bireyci	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
43	İtalya	Düşük	Bireyci	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
44	Malta	Yüksek	Bireyci	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
45	Rusya	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
46	Malezya	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
47	Slovenya	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Hoşgörülü
48	Uruguay	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
49	İsveç	Düşük	Bireyci	Feminen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Hoşgörülü
51	Slovakya	Yüksek	Bireyci	Maskülen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
52	İspanya	Yüksek	Bireyci	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
53	Çekya	Yüksek	Bireyci	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
54	Fransa	Yüksek	Bireyci	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Hoşgörülü
55	ABD.	Düşük	Bireyci	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
56	Hırvatistan	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
58	Arjantin	Düşük	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
59	Azerbaycan	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
60	Tayland	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
62	Portekiz	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
64	Ukrayna	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
65	Şili	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
66	Brezilya	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
67	Belarus	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
70	Arnavutluk	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
73	Ermenistan	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
74	Romanya	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
77	Bulgaristan	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
78	Meksika	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
79	Endonezya	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
80	Hindistan	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
81	Paraguay	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
82	Peru	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
83	Karadağ	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı

85	Venezuela	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
86	Kazakistan	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
88	Trinidad ve Tobago	Düşük	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
89	Ürdün	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
90	Dominik Cumhuriyeti	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
93	Nijerya	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
96	Güney Afrika	Düşük	Bireyci	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
97	Moldova	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
99	Sırbistan Cumhuriyeti	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
100	Kolombiya	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
101	Filipinler	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
102	El Salvador	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
104	Fas	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
115	Kuzey Makedonya	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
120	Bosna Hersek	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Uzun Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
131	Sao Tome ve Principe	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
133	Mısır	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
135	Cezayir	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
137	Gana	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
148	Tanzanya	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
157	Zambiya	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
164	Bolivya	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
168	Bangladeş	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
174	İran	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
182	Angola	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
198	Lübnan	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
218	Mozambik	Yüksek	Kolektivist	Feminen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Hoşgörülü
233	Irak	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
241	Libya	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Yüksek	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı
243	Burkina Faso	Yüksek	Kolektivist	Maskülen	Düşük	Kısa Döneme Odaklı	Kısıtlayıcı

GM: Güç Mesafesi, **B/K:** Bireysellik/Kolektivizm, **MF:** Maskülen/Feminen, **BK:** Belirsizlikten Kaçınma, **UD/KD:** Uzun/Kısa Döneme Odaklanma, **H/K:** Hoşgörülü/Kısıtlayıcı Kaynak: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/> web sitesinden faydalanılarak düzenlenmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde az gelişmiş ülkelerin çoğunluğunun yüksek güç mesafesine sahip, kolektivist, kısa döneme odaklı, kısıtlayıcı, çoğunlukla yüksek belirsizlikten kaçınmaya sahip ve feminen kültür özelliklerine sahip olduğu görülmektedir. Kültürel özellik sıralamasında en belirgin farklılığın ise güç mesafesi boyutunda olduğu ve gelişmiş ülkelerde güç mesafesinin düşük olduğu görülmektedir.

1.3. COVID-19 Bölgesel Güvenlik Araştırması (250 Ülke)

COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi endeksi, Deep Knowledge Group tarafından hazırlanan COVID-19 özel analitik vaka çalışmasıdır. 250 ülkenin değerlendirildiği çalışma Eylül ayında yayımlanmıştır. Çalışma, değerlendirmeye alınan 250 ülkenin ekonomik, sosyal ve sağlık alanındaki istikrarını ayrıca COVID-19'un tetiklediği küresel sağlık krizi ve ekonomik kriz sonucu karşı karşıya oldukları fırsat ve tehditleri, sahip oldukları güçlü ve zayıf yönleri sınıflandırmak, analiz etmek ve sıralamak için tasarlanmıştır (<https://www.dkv.global>, 2020, 1).

Araştırma toplamda 140 parametreden ve Karantinanın Etkinliği, Yönetimin Etkinliği, Takip ve İzleme, Sağlık Sisteminin Hazırlıklı Olma Durumu, Bölgenin Dayanıklılığı ve Acil Duruma Hazırlıklı Olma şeklinde ifade edilen 6 boyuttan oluşmaktadır.

Araştırmanın verileri kamuya açık veri tabanları, arama motorları, medya ve hükümet raporlarından elde edilen verilerin kombinasyonundan oluşmaktadır. Tablo 2.'de araştırmada kullanılan veri kaynakları yer almaktadır.

Tablo 2. COVID-19 Bölgesel Güvenlik Endeksi: Veri Kaynakları

World Health Organization	OECD Data
World Bank Open Data	Government Reports
Peer-Reviewed Scientific Publications	Worldometers
E-Government Development Index	Human Development Index
UNdata	Corruption Perceptions Index
IndexMundi	Our World in Data
World Population Review	TheGlobalEconomy.com
EuropePMC	The Lancet
GHS Index	WORLD LIFE EXPECTANCY
WCRF International	ProCon.org

Tablo 3.'te, çalışmada 23 Ağustos 2020 tarihine kadar toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular ışığında toplam puana göre en güvenli ilk 30 ülkenin sıralamasına yer verilmiştir.

Tablo 3. En Güvenli 30 Ülke

	Country	COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi						Toplam Puan
		KE	YE	T-M	SSH	BD	ADH	
1	Almanya	146	186	138	104	89,7	99,5	763
2	Yeni Zelanda	175	157	144	78,8	94,4	108	758
3	Güney Kore	149	183	127	85,6	94,2	111	751
4	İsviçre	147	174	132	99,9	97	100	750
5	Japonya	140	185	137	103	82,2	101	749
6	Avustralya	150	182	130	83,7	88,8	110	745
7	Çin	137	178	136	76,6	84,7	132	745
8	Avusturya	123	188	123	86,8	94,7	110	726
9	BAE	125,1	162,46	142,35	72,32	99,87	121,25	723,36
10	Singapur	145	157	147	83,6	99,3	90,9	723
11	İsrail	124,06	170,72	143,07	84,36	84,24	103,03	709,47
12	Kanada	136	170	136	71,5	91,9	99,6	705
13	Suudi A.	128	165	120	77	102	111	704
14	İzlanda	148	172	109	77,3	103	85,8	695
15	Tayvan	133	165	126	73,1	86,9	111	695
16	Norveç	141	182	122	74,1	94,6	79,4	693
17	Lihtenştayn	124,22	170,48	128,3	71,73	106,59	91,69	693,01
18	Hong Kong	143	156	132	69,9	72,4	117	691
19	Finlandiya	129	155	129	89,5	97,3	90,1	690
20	Kuveyt	143,39	162,43	114,78	72,87	93,59	101,69	688,74
21	Danimarka	144	165	113	61,8	104	101	688
22	Monako	124,53	167,57	123,35	88,5	109,21	71,44	684,6
23	Lüksemburg	120	169	132	77	101	80,9	680
24	Bayreyn	137,68	163,19	122,01	72,73	99,34	83,86	678,82
25	Macaristan	132	153	120	70,5	79,3	120	675
26	Hollanda	139	162	129	84,6	83,1	73,6	670
27	Katar	120,21	152,01	123,35	71,26	102,67	91,69	661,19
28	Kıbrıs	125,69	145,58	126,75	69,63	103,73	88	659,38
29	Umman	128,25	153,67	114,55	70,13	101,37	77,19	645,16
30	Andora	122,42	155,95	120,57	75,5	96,86	71,44	642,73

KE: Karantinanın Etkinliği, YE: Yönetimin Etkinliği, T-M: Takip ve Müdahale, SSH: Sağlık Sisteminin Hazırlıklı Olma Durumu, BD: Bölgenin Dayanıklılığı ve ADH: Acil Duruma Hazırlıklı Olma Kaynak: <https://www.dkv.global/COVID-safety-assessment-250-list>

Tablo 3.'e göre, ülkelerin güvenlik toplam puanları dikkate alındığında ilk 5'te yer alan ülkelerin sırasıyla Almanya (763), Yeni Zelanda (758), Güney Kore (751), İsviçre (750) ve Japonya (749) olduğu görülmektedir. Boyutlar arasında ilk 5'te yer alan ülkelerin ise: Karantina etkinliğinde; Yeni Zelanda (175,6), Avustralya (150,15), Güney Kore (149,45), İzlanda (147,58) İsviçre (146,95); Yönetimin Etkinliği; Avusturya (188,11), Almanya (185,92), Japonya (185,39), Güney Kore (183,31), Avustralya (182,32); Takip ve Müdahale; Singapur (156,97), Yeni Zelanda(144,31), İsrail (143,07), Birleşik Arap Emirlikleri

(142,35), Almanya (138,24), Sağlık Sisteminin Hazırlıklı Olma Durumu; Almanya (103,73), Japonya (103,42), İsviçre (99,88), Finlandiya (89,53), Monako (88,5), Bölgenin Dayanıklılığı; Monako (109,21), Lihtenştayn (106,59), Danimarka (103,74), Kıbrıs (103,73), İzlanda (102,68), Acil Durumlara Hazırlıklı Olma; Çin (132,46), Birleşik Arap Emirlikleri (121,25), Macaristan (119,75), Hong Kong (116,88), Güney Kore (111,13) olduğu görülmektedir.

1.4. İlgili Çalışmalar ve Hipotezler

COVID-19 ile mücadelede ulusal kültürün etkisini ele alan geçmiş çalışmalar incelendiğinde ulusal yazında benzer çalışmalara rastlanamamış uluslararası yazında ise küresel bir salgın gibi kriz dönemlerinin en etkili ve en verimli şekilde yönetilmesinde ülkelerin kültürlerine yönelik uyarlanmış politikalarından faydalanılmasının faydalı olacağını ifade eden oldukça sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır (Wang, 2021, Gupta, vd., 2021, Travaglio vd., 2020, Ibanez vd., 2022, Huynh, 2020, Frey, vd., 2020). Bu çalışmalarda ölüm oranları ve sosyal mesafe değişkenleri üzerindeki etki araştırılmıştır. Bu çalışmada literatürde var olan boşluğu doldurmak amacıyla ulusal kültür boyutları ile ülkelerin salgınla mücadelede etkin olma durumları ile ilişkisi incelenmiştir.

Ulusal kültürün bir boyutu olan güç mesafesi açısından, düşük güç mesafeli ülkelerin yeni normlara ve düzenlemelere uymak için sosyal uzlaşmalara başvururken, yüksek güç mesafeli ülkeler ise daha sert kontrol önlemleri ve cezalar uygulamakta hatta güç kullanmak zorunda kalabilmektedir. Bu durum sosyal huzursuzluğa neden olmaktadır. Bu sebeplerle güç mesafesi yüksek ülkelerde alınan tedbirlerin etkililiği azalarak salgınla mücadelede başarısız olunmasına sebep olabilecektir (Ibanez vd.. 2022). Buradan hareketle çalışmanın ilk hipotezi oluşturulmuştur:

H₁: Güç mesafesi ile ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetlerindeki etkinlikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Bireyci toplumlarda birey seçim yaparken kendi özgür iradesini kullanmayı tercih edeceği bu durum bireyin salgın dönemindeki kurallara uyup uymamasını etkileyebilecek, kurallara uymayı reddedebilecektir. Kolektivist toplumlarda ise toplumun çıkarlarına uyacak şekilde davranmak önemli olduğu için gruba zarar verecek bireysel davranışlardan kaçınılacak ve kurallara uymayanlara tolerans gösterilmeyecektir. Gupta vd.'nin (2021) çalışmalarında salgının yayılmasını engellemek için hükümet tarafından oluşturulan teknolojik çözümlerin kullanımında halkın yaklaşımında bireycilik/kolektivist kültür özelliğinin etkili olduğu görülmüştür. Frey vd. (2020) COVID-19 salgınının yayılmasını önlemede hareketliliğin azaltılmasına yönelik politikalara kolektivist toplumların daha uyumlu ve itaatkâr olduklarını ifade etmiştir. Biddlestone, Green ve Douglas (2020) çalışmalarında kolektivizmi teşvik etmenin COVID-19'un yayılmasını önleme çabalarını arttıracığını ifade etmişlerdir. Buradan hareketle çalışmanın ikinci hipotezi oluşturulmuştur:

H₂: Bireycilik/Kolektivizm ile ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Huynh'un (2020) çalışmasında belirsizlikten kaçınma puanının yüksek olduğu ülkelerde halka açık yerlerde toplanan insanların oranlarının daha düşük olduğu görülmüştür. Frey vd. (2020) çalışmalarında kolektivist ülkelerin salgın dönemindeki coğrafi hareketliliklerindeki düşüşün bireyci ülkelere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Hofstede (2020) belirsizlikten kaçınan toplumlarda temizlik ritüellerinin ve fiziksel mesafenin daha yüksek olacağını ifade etmiştir. Bu ritüellerin salgını kontrol etmede etkili olabileceği öngörülerek çalışmanın üçüncü hipotezi oluşturulmuştur:

H₃: Belirsizlikten kaçınma ile ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Hofstede (2020) maskülen toplumlarda gücün bir statü göstergesi olduğunu ve halkın kendilerini güvende hissetmek amacıyla salgın döneminde bir dereceye kadar baskıcı yönetim biçimini kabul edeceklerini, feminen toplumlarda güç kullanımı olumlu bir durum olarak değerlendirilmeyeceği için baskı yerine daha yumuşak bir yaklaşım sergileneceğini ifade etmiştir. Bu görüşten hareketle çalışmanın dördüncü hipotezi oluşturulmuştur:

H₄: Maskülen/Feminen kültürel özellikler ile ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Ibanez vd. (2022) çalışmalarında salgın gibi kriz dönemlerinde uzun/kısa döneme odaklı olma puanı düşük ülkelerin yüksek puana sahip ülkelere göre daha düşük ölüm oranlarına sahip olacağını ifade etmişlerdir. Buna göre çalışmanın beşinci hipotezi aşağıdaki gibidir:

H₅: Uzun-kısa döneme odaklı olma ile ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Im ve Chen'in (2020) çalışmalarında salgının ilk dönemlerinde kısıtlayıcı ülkelerin sosyal mesafe kurallarına uyma konusunda daha hızlı davrandıkları sonucuna ulaştıkları görülmüştür. Hofstede (2020) kısıtlayıcı toplumların sosyal mesafeye uymanın zorluklarını kabul edeceğini ifade etmiştir. Bu görüşlerden hareketle çalışmanın altıncı hipotezi oluşturulmuştur:

H₆: Hoş görülü/kısıtlayıcı olma kültürel özelliği ile ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

2. METODOLOJİ

2.1. Çalışmanın Türü ve Veri Seti

Çalışmada ikincil veri kaynaklarından faydalanılmıştır. Ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetlerinde etkinliğini ölçmek amacıyla Deep Knowledge Group tarafından hazırlanan COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi endeks puanları, ulusal kültürü ölçmek amacıyla Hofstede'nin ülkelere ait kültürel boyut endeks puanları kullanılmıştır. Ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetlerinde başarısını etkileyebileceği düşünülen ülkelere ait kişi başı gayrisafi yurt içi hasılları da kontrol değişken olarak analize dahil edilmiştir. COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi sıralamasında bulunan 250 ülke içerisinde Hofstede'nin tüm kültür boyutlarına ilişkin puanlarına ulaşılabilen 93 ülkeye ait veriler kullanılmıştır.

COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi endeksi: COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi raporu sonucunda Karantinanın Etkinliği, Yönetimin Etkinliği, Takip ve İzleme, Sağlık Sisteminin Hazırlıklı Olma Durumu, Bölgenin Dayanıklılığı ve Acil Duruma Hazırlıklı Olma boyutlarına yönelik 250 ülkeye ait puanlar açıklanmıştır. Ülkelerin COVID-19 bölgesel güvenlik sıralaması ise bu boyutların oluşturduğu toplam puanlara göre yapılmıştır.

Boyutlar çeşitli alt bölümleri içermektedir: Karantina Etkinliği boyutu karantina ölçeği, karantina zaman çizelgesi, karantinayı ihlal edenlere uygulanan cezalar, karantinaya alınan vatandaşlara yapılan ekonomik destek, ekonomik tedarik zincirinin dondurulması ve seyahat kısıtlamaları göstergelerinden oluşmaktadır. Risk Yönetiminde Devletin Etkinliği boyutu güvenlik seviyesi ve savunmanın arttırılması, devletin teknolojik çözüm uygulamalarının seviyesi, devlet yapısının etkinliği, ekonomik sürdürülebilirlik, yasama etkinliği ve politik istikrar, Takip ve Müdahale boyutu; takip sistemi ve afet,

tanı yöntemlerinin kapsamı, testlerin etkinliği, teşhis ve hastalığın seyri için teknolojik alt yapı, takip için devletin gözetim teknolojisi, verilerin güvenilirliği ve şeffaflığı, Sağlık Sisteminin Hazırlılığı boyutu; COVID-19 ekipman kullanılabilirliği, yeni sağlık hizmetlerinin harekete geçirilmesi, tıbbi personelin sayısı ve yetkinliği, sağlık hizmetlerinin ilerleme düzeyi, teknolojik gelişme seviyesi, epidemiyolojik sistem geliştirme düzeyi, Bölgenin Dayanıklılığı; enfeksiyon yayılma riski, kültür özellikleri ve toplumsal disiplin, demografik yapı, kronik hastalıklar, modern sanitizasyon yöntemlerinin düzeyi, jeopolitik güvenlik açığı, Acil Duruma Hazırlıklı Olma; toplumsal acil durum dayanıklılığı, acil askeri seferberlik deneyimi, gözetim yetenekleri ve önceki ulusal acil durum deneyimi göstergelerinden oluşmaktadır.

Tablo 4. COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi ve Hofstede'nin Kültürel Boyutları (93 Ülke)

	Country	COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi							Hofstede'nin Kültürel Boyutları					
		KE	YE	T-M	SSH	BD	ADH	Toplam Puan	GM	B/K	M/F	UD/KD	BK	H/K
1	Almanya	146	186	138	104	89,7	99,5	763	35	67	66	65	83	40
2	Yeni Zelanda	175	157	144	78,8	94,4	108	758	22	79	58	49	33	75
3	Güney Kore	149	183	127	85,6	94,2	111	751	60	18	39	85	100	29
4	İsviçre	147	174	132	99,9	97	100	750	34	68	58	58	74	66
5	Japonya	140	185	137	103	82,2	101	749	54	46	95	92	88	42
6	Avustralya	150	182	130	83,7	88,8	110	745	38	90	61	51	21	71
7	Çin	137	178	136	76,6	84,7	132	745	80	20	66	30	80	24
8	Avusturya	123	188	123	86,8	94,7	110	726	11	55	79	70	60	63
10	Singapur	145	157	147	83,6	99,3	90,9	723	74	20	48	8	72	46
12	Kanada	136	170	136	71,5	91,9	99,6	705	39	80	52	48	36	68
13	Suudi Arabistan	128	165	120	77	102	111	704	95	25	60	80	36	52
14	İzlanda	148	172	109	77,3	103	85,8	695	22	79	58	49	33	75
15	Tayvan	133	165	126	73,1	86,9	111	695	58	17	45	69	93	49
16	Norveç	141	182	122	74,1	94,6	79,4	693	31	69	8	50	35	55
18	Hong Kong	143	156	132	69,9	72,4	117	691	68	25	57	57	61	17
19	Finlandiya	129	155	129	89,5	97,3	90,1	690	33	63	26	59	38	57
21	Danimarka	144	165	113	61,8	104	101	688	18	74	16	23	35	70
23	Lüksemburg	120	169	132	77	101	80,9	680	40	60	50	70	64	56
25	Macaristan	132	153	120	70,5	79,3	120	675	46	80	88	82	58	31
26	Hollanda	139	162	129	84,6	83,1	73,6	670	38	80	14	53	67	68
31	Birleşik Krallık	112	149	112	71,3	87,5	86,7	620	35	89	66	35	51	69
32	Vietnam	133	137	106	64,8	86,4	90,2	618	70	20	40	30	57	35
33	Estonya	121	150	95,4	73	90,9	85,1	615	40	60	30	60	82	16
34	Letonya	124	163	84,7	70,1	88,9	80,1	610	44	70	9	63	69	13
35	İrlanda	122	145	84,1	76,2	84,6	86,9	599	28	70	68	35	24	65
36	Türkiye	106	129	115	78,9	88,3	80,1	597	66	37	45	85	46	49
37	Polonya	122	128	94,2	72,2	89,1	80,1	587	68	60	64	93	38	29
39	Belçika	127	120	80,3	72,6	85	95,3	580	67	75	54	94	82	57
40	Gürcistan	131	125	96,7	67,3	84,3	73,7	578	65	41	55	85	38	32
41	Yunanistan	120	129	99,2	75,1	80,8	73,7	578	60	35	57	100	45	50
42	Litvanya	120	126	90,4	75	87,5	76,7	575	42	60	19	65	82	16
43	İtalya	111	119	88,1	74,5	78,7	97	569	50	76	70	75	61	30
44	Malta	114	135	102	59,2	83,5	75	568	56	59	47	96	47	66
45	Rusya	106	127	77,7	76,9	79,6	97,3	564	93	39	36	95	81	20
46	Malezya	126	109	94,6	59,1	87,4	85,8	562	104	26	50	36	41	57
47	Slovenya	117	123	91,2	75,4	89,8	64,9	561	71	27	19	88	49	48
48	Uruguay	114	113	89,1	65,2	89,7	88,7	560	61	36	38	98	26	53
49	İsveç	117	118	60,6	76,7	85,2	97	554	31	71	5	29	53	78
51	Slovakya	124	100	87,3	70,5	85,6	80,1	548	100	52	100	51	77	28
52	İspanya	108	145	58,1	73,7	80,6	78,3	544	57	51	42	86	48	44
53	Çekya	111	109	97,5	73,5	81,5	69,9	543	57	58	57	74	70	29
54	Fransa	104	136	57,2	78,6	79,1	86,9	542	68	71	43	86	63	48

55	ABD	105	115	72,7	79,9	71,9	88,4	533	40	91	62	46	26	68
56	Hırvatistan	121	106	70,3	67,3	85,7	76	526	73	33	40	80	58	33
58	Arjantina	120	103	94,2	51	85,5	64,9	518	49	46	56	86	20	62
59	Azerbaycan	112	99,9	98,1	60,3	79,3	66,6	516	85	22	50	88	61	22
60	Tayland	115	96,1	79,3	60,7	82,1	80,1	514	64	20	34	64	32	45
62	Portekiz	120	105	62,3	65,1	84,6	76	512	63	27	31	99	28	33
64	Ukrayna	107	100	74,5	64,4	80,4	73	500	92	25	27	95	86	14
65	Şili	106	107	68,7	57,2	86	72,7	498	63	23	28	86	31	68
66	Brezilya	114	95,2	64	56,4	78,9	85,1	493	69	38	49	76	44	59
67	Belarus	104	93,6	76,2	65,4	84,6	66,4	490	95	25	20	95	81	15
70	Arnavutluk	109	97,7	81,6	56,6	79,2	64,9	489	90	20	80	70	61	15
73	Ermenistan	93,4	95,9	90,9	53,2	84,4	66,6	484	85	22	50	88	61	25
74	Romanya	122	94,6	57,7	61,5	79,4	68,9	484	90	30	42	90	52	20
77	Bulgaristan	104	98,1	75,4	58,2	79,8	64,9	480	70	30	40	85	69	16
78	Meksika	110	101	49,3	56	85,8	77,4	479	81	30	69	82	24	97
79	Endonezya	116	93,7	55,1	56,2	81,1	76,7	478	78	14	46	48	62	38
80	Hindistan	111	104	53,5	59,8	68,4	81,8	478	77	48	56	40	51	26
81	Paraguay	120	93,1	61,3	48,8	89,4	64,9	478	70	12	40	85	20	56
82	Peru	121	97,5	56,6	51,9	84,4	64,9	476	64	16	42	87	25	46
83	Karadağ	123	98	48,3	62,2	80	64,9	476	88	24	48	90	75	20
85	Venezuela	114	97,2	64,9	49,4	84,5	64,9	475	81	12	73	76	15	100
86	Kazakistan	113	87,8	67,4	60,4	79,3	66,6	475	88	20	50	88	85	22
88	Trinidad ve Tobago	111	92,3	71,3	50,8	83,5	64,9	474	47	16	58	55	13	80
89	Ürdün	112	95,2	65,2	49,6	84,4	64,9	471	70	30	45	65	16	43
90	Dominik Cumhuriyeti	107	92,7	63,3	57,3	86,2	64,9	471	65	30	65	45	13	54
93	Nijerya	117	104	70,5	38,4	73,8	64,9	469	80	30	60	55	13	84
96	Güney Afrika	112	104	57,3	58,6	73,7	61,4	468	49	65	63	49	34	63
97	Moldova	107	86,6	74,9	54,1	79,2	64,9	467	90	27	39	95	71	19
99	Sırbistan Cumhuriyeti	100	92,1	73,8	57,1	78,5	64,9	467	86	25	43	92	52	28
100	Kolombiya	117	98,1	46,9	51,4	87,2	64,9	466	67	13	64	80	13	83
101	Filipinler	116	92,2	53,5	50,9	82,8	69,9	466	94	32	64	44	27	42
102	El Salvador	106	92,6	64	53,5	84,3	64,9	465	66	19	40	94	20	89
104	Fas	109	98,1	63,9	47,3	82,1	64,9	465	70	46	53	68	14	25
115	Kuzey Makedonya	114	90,1	64,7	46,1	79,5	64,9	459	90	22	45	87	62	35
120	Bosna Hersek	113	86,4	66,5	47,8	78	64,9	457	90	22	48	87	70	44
131	Sao Tome ve Principe	105	93,7	62,7	47,9	78,3	64,9	452	75	37	24	70	32	41
133	Mısır	104	83,2	62	54,8	82,1	64,9	451	70	25	45	80	7	4
135	Cezayir	100	97,9	62	44,7	81,3	64,9	451	80	35	35	70	26	32
137	Gana	105	102	72,3	39,1	70,3	61,4	450	80	15	40	65	4	72
148	Tanzanya	105	95,2	71	38	71,4	64,9	446	70	25	40	50	34	38
157	Zambiya	104	90,7	62,2	49,7	67,3	64,9	439	60	35	40	50	30	42
164	Bolivya	104	90,8	62,8	42,6	76,3	56,3	433	78	10	42	87	25	46
168	Bangladeş	105	84,2	62,3	38,5	78,3	61,4	429	80	20	55	60	47	20
174	İran	118	83	55,1	30	75,7	56,3	418	58	41	43	59	14	40
182	Angola	101	76,8	60,5	36,3	72	56,3	403	83	18	20	60	15	83
193	Kuzey Kore	106	69,7	53,1	32	67,8	56,3	384	60	18	39	85	100	29
198	Lübnan	93,1	72,6	60,1	45,9	75,3	34,6	382	75	40	65	50	14	25
218	Mozambik	108	72,5	40,8	31,1	63,9	56,3	372	85	15	38	44	11	80
233	Irak	84,2	55,2	64,2	33,2	73,4	56,3	366	95	30	70	85	25	17
241	Libya	91,8	62,9	41,1	31	76,9	56,3	360	80	38	52	68	23	34
243	Burkina Faso	96,9	74,2	40,7	24,3	60,4	56,3	353	70	15	50	55	27	18

KE: Karantinanın Etkinliği, **YE:** Yönetimin Etkinliği, **T-M:** Takip ve Müdahale, **SSH:** Sağlık Sisteminin Hazırlıklı Olma Durumu, **BD:** Bölgenin Dayanıklılığı ve **ADH:** Acil Duruma Hazırlıklı **GM:** Güç Mesafesi, **B/K:** Bireysellik/Kolektivizm, **MF:** Maskülen/Feminen, **BK:** Belirsizlikten Kaçınma, **UD/KD:** Uzun/Kısa Döneme Odaklanma, **H/K:** Hoşgörülü/Kısıtlayıcı Kaynak: www.dkv.global/COVID-safety-assessment-250-list ve <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/> web sitelerinden faydalanılarak düzenlenmiştir.

Tablo 4'te 93 ülkeye ait COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi ve Hofstede'nin Kültürel Boyut puanları yer almaktadır. Sıralama ülkelerin COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi toplam puanlarına göre yapılmıştır. İlk 5'te yer alan ülkelerin Hofstede'nin Kültürel Boyutlarından aldıkları puanlar incelendiğinde Güç mesafesi boyutuna göre; Almanya (35), Yeni Zelanda(22) ve İsviçre'in (34) düşük güç mesafesine, Güney Kore(60) ve Japonya (54) yüksek güç mesafesine sahip olduğu, Bireycilik/Kolektivizm boyutunda; Almanya (67), Yeni Zelanda (79) ve İsviçre'nin (68) bireyci, Güney Kore (18) ve Japonya'nın (46) kolektivist toplumlar olduğu, Feminen/Maskülen olma durumuna göre; Almanya (66), Yeni Zelanda (58), İsviçre (58) ve Japonya (95) maskülen Güney Kore'nin (39) ise feminen toplumlar olduğu, Uzun/Kısa Vadeli Odaklanma boyutuna göre; Almanya (65), Güney Kore (85), İsviçre (58) ve Japonya (95) uzun vadeli odaklanma, Yeni Zelanda (469) ise kısa vadeli odaklanma olduğu, Belirsizlikten Kaçınma boyutuna göre; Almanya (83), Güney Kore (100) ve Japonya (88) yüksek belirsizlik, Yeni Zelanda (33) ve İsviçre (74) düşük belirsizlik özelliğine sahip olduğu son olarak Hoşgörü/Kısıtlama boyutunda Almanya (40), Güney Kore (29) ve Japonya (42) kısıtlayıcı, Yeni Zelanda (75) ve İsviçre'nin (66) hoşgörülü toplumlar olduğu görülmektedir.

Tablo 4.'te görüldüğü gibi COVID-19'u global ölçekte en iyi yöneten ülke Almanya'dır. Türkiye ise ilk 30 ülke içinde yer almamakla birlikte 36. Sırada yer alarak COVID-19 krizini yönetmede birçok Avrupa ülkesinin önüne geçmiştir. Salgınla mücadelede en güvensiz ülkelerin ise çoğunlukla Sahra Altı Afrika ülkeleri olduğu görülmektedir. Tablo 1 ve tablo 4. birlikte incelenerek COVID-19 krizini yönetme konusunda ilk sıralarda yer alan ülkeler ile ulusal kültür boyutlarındaki puanları karşılaştırıldığında; güç mesafesi düşük, bireyci, maskülen, uzun döneme odaklı, belirsizlikten kaçınmanın düşük olduğu ve hoşgörülü kültür özelliklerine sahiptir. Güç mesafesinin düşük olduğu toplumlarda bireyler yeni yasa ve kurallara uyma noktasında yüksek güç mesafesine sahip toplumlara göre daha uzlaşmacı davranmaktadır. Dolayısıyla pandemi sürecinin başarılı bir şekilde yürütülmesinde bireylerin de yardımcı olması düşük güç mesafesine sahip ülkelerin daha güvenli ülkeler olmasında katkısı olduğu düşünülmektedir. Bireyci ve kolektivist olma açısından sıralamayı ele alındığında özellikle en güvensiz bölgeler olarak ifade edilen ülkelerin kolektivist ülkeler olduğu görülmektedir. Aslında kolektivist toplumların çoğunlukla toplum yararını gözeterek hareket etmelerinden yola çıkılarak bu tür toplumlarda mücadele başarısının daha yüksek olması beklenmektedir. Maskülen ülkelerin başarı sıralamasında ön planda olması ise maskülenitenin gücün bir simgesi gibi algılanması ve pandemi döneminde güç ile kendini güvende hissetmek isteyen bireylerin belirli bir seviyede katılımı kabullenebilecekleri düşünülmektedir. İlgili sıralamada en sonda yer alan ülkelerin kısa döneme ilk sıralardaki ülkelerin çoğunluğunun ise uzun döneme odaklı olması uzun döneme odaklı kültür anlayışına sahip ülkelerin pandemi sürecinde daha başarılı olduğunu göstermektedir. Uzun döneme odaklı ülkelerde değişime ve geleceğe hazırlıklı olmak, değişen şartlara ayak uydurmak önemli toplumsal özellikler arasında yer almaktadır. Dolayısıyla uzun döneme odaklı ülkelerde pandemi sürecinde ortaya çıkan yeni yaşam biçimine ayak uydurarak buna uygun davranış sergilenmesi ilgili kültürel boyutun gerekliliklerindedir. Belirsizlikten kaçınma boyutu açısından COVID-19 ile mücadelede başarılı ülkelerin çoğunluğunun belirsizlikten kaçınma puanlarının düşük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte listenin sonunda yer alan ülkeler arasında da belirsizlikten kaçınma puanı düşük olan ülkeler bulunmaktadır. Belirsizlikten kaçınma çeşitli belirsizlik durumlarında toplumların kaygı seviyelerini ifade etmektedir ve teknoloji, hukuk ve din ile toplumlar belirsizliklerden kaynaklanan kaygıları azaltmaya çalışmaktadır. Dolayısıyla listenin ilk sıralarında yer alan ve mücadelede başarılı sayılan ülkeler teknoloji ve hukuk anlamında daha ileri olan toplumlardır ve belirsizlikten kaçınma puanları düşüktür. Mücadele başarısız olan ülkeler arasında belirsizlikten kaçınma puanı düşük ülkeler incelendiğinde ise dini inanışları gereği belirsizlik dolayısıyla kabullenici yaklaşımları ve yaşadıkları kaygı düzeyinin daha düşük olduğu düşünülmektedir. Tablolara ilişkin son karşılaştırma ise hoşgörülü toplumlarda COVID-19 ile mücadelenin daha etkin olduğunu göstermektedir. Geçmiş çalışmalarda kısıtlayıcı kültür özelliği taşıyan ülkelerde COVID-19 sürecindeki

sosyal mesafe kurallarına uyma konusunda daha hızlı olduğu ve buna ilişkin zorlukların kabullenilebileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte hoşgörülü ülkelerde bireylerin yaşam sevinci yüksek, iyimser ve dışa dönük kişilik yapısına sahip olmaları, kendi hayatlarının kontrolüne sahip olup sağlıklı bir yaşam biçimini benimseyerek aktif olarak sporla ilgilenmeleri COVID-19 ile mücadelede pozitif bir unsur olarak düşünülebilmektedir.

Kültür ve COVID-19 pandemisine yönelik yapılan çalışmalarda (Wang, 2021, Ibanez vd., 2022, Huynh, 2020, Debode ve Haggard, 2019) kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasılanın ilişkisi araştırılmıştır. Çalışmamızda kontrol değişkeni olan kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla değişkeni için Dünya Bankası verilerinden faydalanılmıştır (data.worldbank.org).

2.2. Betimleyici İstatistikler

Tablo 5.'te COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi boyutlarına ve Hofstede'nin Kültürel Boyutlarına ait tanımlayıcı istatistikler yer almaktadır.

Tablo 5. Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

		N	En az	En çok	Ortalama	Standart Sapma
COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi	Karantina Etkinliği	93	84,2	175	117,71	15,39
	Yönetimin Etkinliği	93	55,2	188	117,71	33,75
	Takip ve Müdahale	93	40,7	147	84,24	28,50
	Sağlık Sisteminin Hazırlıklı Olma Durumu	93	24,3	104	62,28	16,67
	Bölgenin Dayanıklılığı	93	60,4	104	83,15	8,29
	Acil Durumlara Hazırlıklı Olma	93	34,6	132	77,58	17,73
	Toplam Puan	93	353	763	542,73	108,29
Hofstede'nin Kültürel Boyutları	Güç Mesafesi	93	11	104	65,02	20,9
	Bireycilik/Kolektivizm	93	10	91	40,00	22,45
	Feminen/Maskülen Olma	93	5	100	48,13	17,99
	Belirsizlikten Kaçınma	93	8	100	68,87	20,72
	Uzun/Kısa Döneme Odaklanma	93	4	100	46,41	24,67
	Hoşgörülü/Kısıtlayıcı Olma	93	4	100	45,12	22,19

Tablo 5.'e göre COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi'nin 6 boyutundan Karantina Etkinliğinin en az 84,2, en çok 175 puan, ortalamasının 117,71 puan, Yönetimin Etkinliğinin; en az 55,2, en çok 188 puan, ortalamasının 117,71 puan, Takip ve Müdahalenin en az 40,7, en çok 147 puan, ortalamasının 84,24 puan, Sağlık Sisteminin Hazırlıklı Olma Durumunun; en az 24,3, en çok 104 puan ortalamasının 62,28 puan, Bölgenin Dayanıklılığının; en az 60,4, en çok 104 puan, ortalamasının 83,15 puan, Acil Durumlara Hazırlıklı Olmanın; en az 34,6, en çok 132 puan, ortalamasının 77,58 puan olduğu görülmektedir. Türkiye ulusal kültür özellikleri incelendiğinde güç mesafesi yüksek, kolektivist, feminen, belirsizlikten kaçınmanın yüksek olduğu, kısa döneme odaklı ve hoşgörülü kültür özelliklerine sahip bir ülkedir. COVID-19 ile mücadeleye ilişkin boyutların ortalamalarına göre Türkiye'nin karantina etkinliği (106) puanı haricinde yönetimin etkinliği (129), takip ve müdahale (115), sağlık sisteminin hazırlıklı olma durumu (78,9), bölgenin dayanıklılığı (88,3) ve acil durumlara hazırlıklı olma (80,1) puanlarının genel ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir.

2.3. Hipotez Testleri

Bu bölümde COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesinin 6 boyutu ile Hofstede'nin Kültürel Boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonuçlarına ve Hofstede'nin Kültürel Boyutlarının COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi toplam puanı üzerindeki istatistiksel etkisini tahmin etmek için çoklu regresyon analizi sonuçlarına yer verilecektir.

Tablo 6. Korelasyon Analizi Sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Karantina Etkinliği (1)	1													
Yönetimin Etkinliği (2)	,786**	1												
Takip ve Müdahale (3)	,752**	,864**	1											
Sağlık Sist.Hazırlıklı Olma Durumu (4)	,653**	,835**	,748**	1										
Bölgenin Dayanıklılığı (5)	,614**	,660**	,631**	,614**	1									
Acil Durumlara Hazırlıklı Olma (6)	,708**	,820**	,736**	,740**	,491**	1								
Toplam Puan (7)	,851**	,967**	,926**	,874**	,712**	,868**	1							
Güç Mesafesi (8)	-,515**	-,655**	-,506**	-,523**	-,454**	-,441**	-,599**	1						
Bireycilik/Kolektivizm (9)	,383**	,557**	,427**	,559**	,303**	,441**	,523**	-,717**	1					
Feminen/Maskülen Olma (10)	,031	,017	,115	,082	-,127	,172	,073	,108	,057	1				
Belirsizlikten Kaçınma (11)	-,320**	-,241*	-,227*	-,044	-,062	-,243*	-,233*	,317**	-,246*	-,006	1			
Uzun/Kısa Döneme Odaklanma (12)	,290**	,412**	,422**	,571**	,199	,454**	,459**	,027	,126	,008	,144	1		
Hoşgörülü/Kısıtlayıcı Olma (13)	,209*	,167	,075	,034	,218*	,088	,138	-,370**	,176	,021	-,221*	-,467**	1	
Kişi Başına Düşen GSYİH (14)	,576**	,744**	,641**	,691**	,583**	,551**	,726**	-,702**	,662**	-,012	-,319**	,209*	,330**	1

Korelasyon analizi sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur. Tablo 6.'ya göre Güç mesafesi ile Karantina Etkinliği, Takip ve Müdahale, Sağlık Sisteminin Hazırlıklı Olma Durumu, Bölgenin Dayanıklılığı ve Acil Durumlara Hazırlıklı Olma arasında orta düzeyde, Yönetimin Etkinliği ile yüksek düzeyde negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = -,515$, $r = -,497$, $r = -,506$, $r = -,523$, $r = -,454$, $r = -,441$; $p < 0,01$, $r = -,655$; $p < 0,01$). Bireycilik/Kolektivizm ile Yönetimin Etkinliği, Takip ve Müdahale, Sağlık Sisteminin Hazırlıklı Olma Durumu ve Acil Durumlara Hazırlıklı Olma arasında orta düzeyde ($r = ,557$, $r = ,427$, $r = ,559$, $r = ,441$; $p < 0,01$) Karantina Etkinliği ve Bölgenin Dayanıklılığı ile düşük düzeyde ($r = ,383$; $p < 0,01$, $r = ,303$; $p < 0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Belirsizlikten Kaçınma ile Karantina Etkinliği arasında orta düzeyde ($r = -,307$; $p < 0,01$), Yönetimin Etkinliği, Takip ve Müdahale ve Acil Durumlara Hazırlıklı Olma arasında düşük düzeyde ($r = -,238$, $r = -,214$, $r = -,223$; $p < 0,05$) negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır. Uzun/Kısa döneme odaklanma ile Karantina Etkinliği arasında düşük düzeyde ($r = ,290$; $p < 0,01$), Yönetimin Etkinliği, Takip ve Müdahale, Sağlık Sisteminin Hazırlıklı Olma Durumu, Bölgenin Dayanıklılığı ve Acil Durumlara Hazırlıklı Olma arasında orta düzeyde ($r = ,412$, $r = ,422$, $r = ,571$, $r = ,454$; $p < 0,01$), pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Hoşgörülü/Kısıtlayıcı olma ile Karantina Etkinliği ve Bölgenin Dayanıklılığı arasında düşük düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır ($r = ,209$, $r = ,218$; $p < 0,05$). Ülkelerin COVID-19 faaliyetlerine yönelik toplam puanları açısından kültürel boyutlarla ilişkisi incelendiğinde Feminen/Maskülen Olma ile COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi'nin boyutlar arasında bir ilişki tespit edilememiştir.

Tablo 7. Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	B	S.H.	t	p	R ²	F
Güç Mesafesi	-1,86	,571	-3,929	,001		
Bireycilik/Kolektivizm	-,32	,502	,973	,334		
Feminen/Maskülen Olma	,68	,432	1,923	,058	,68	24,527
Belirsizlikten Kaçınma	-,32	,394	-1,346	,182		
Uzun/Kısa Döneme Odaklanma	1,91	,359	6,239	<,001		
Hoşgörülü/Kısıtlayıcı Olma	,439	,427	2,052	,289		
Kişi Başına GSYİH	,002	,000	3,657	<,001		

B: Standardize edilmemiş regresyon katsayısı, S.H.: Standardize edilmemiş regresyon katsayısının standart hatası, t: t istatistiği, p: anlamlılık değeri, R2: Belirlilik katsayısı, F: F istatistiği

Ulusal kültür ve ülkelerin COVID-19 ile mücadelelerinde etkinlikleri arasındaki ilişkiyi araştırmak için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Tablo 7.'deki çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkendeki varyansın %68'ini açıkladığı görülmektedir. Güç mesafesi ve uzun/kısa döneme odaklanma boyutlarının COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi toplam puanı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğu, Bireycilik/kolektivizm, feminen/maskülen olma ve belirsizlikten kaçınma değişkenlerinin ise anlamlı bir etkisi olmadığı görülmüştür. Buna göre diğer tüm değişkenler sabit tutulduğunda; güç mesafesindeki 1 birimlik artış COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesi toplam puanında 1,86 birimlik bir azalışa, Uzun/Kısa döneme odaklanma boyutunda 1 birimlik artış toplam puanda 1,91 birimlik artışa karşılık gelmektedir. Böylece güç mesafesinin artmasının toplam puanı azaltıcı, uzun döneme odaklı olmanın toplam puanı arttırıcı etkisi olduğu söylenebilir. Bulgular H1 ve H5 hipotezlerini destekler niteliktedir.

SONUÇ, ÖNERİ ve KISITLAR:

Beklenmedik bir kriz olarak karşı karşıya kalınan COVID-19 ile mücadelede ülkeler başlangıçta zorluk yaşasa da krizi yönetmeyi başaran ülkeler güvenli ülkeler olarak kabul edilerek gerek sürecin yürütülmesi gerekse vaka sayılarında olumlu ilerlemeler kaydetmişlerdir. Kültür temeli insan ve topluma dayanan, toplumları birbirinden ayıran önemli bir unsurdur ve toplumun tüm davranış kalıpları ile alışkanlıklarını temsil etmektedir. Dolayısıyla COVID-19 gibi bir doğal krize karşı toplumun göstereceği davranış biçiminde ulusal kültürün önemli bir rolü vardır.

Bu çalışma ülkelerin COVID-19 ile mücadele faaliyetlerinde etkin olmalarında ulusal kültürün ilişkisini incelemek amacıyla ikincil verilerden faydalanılarak hazırlanmıştır. Hipotezlerin kabul edilme düzeyleri göz önünde bulundurularak H₁ ve H₅ hipotezlerine ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

H₁ hipotezine ilişkin olarak güç mesafesi ile ülkelerin salgınla mücadele faaliyetlerinde etkinliklerini arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Yüksek güç mesafesine sahip ülkelerin toplam puanının daha düşük olduğu dolayısıyla güç mesafesi puanları ile bölgesel güvenlik toplam puanları arasında negatif bir ilişki olduğu görülmüştür. Çalışmamızla paralellik gösterir nitelikte yapılan ilgili çalışmalarda Gupta vd. (2021) çalışmalarında salgının yayılmasını engellemek için hükümet tarafından oluşturulan teknolojik çözümlerin kullanımında güç mesafesi yüksek olan ülkelere bireylerin teknolojik uygulamaların kullanımına yönelik zorlamalara muhalefet gösterebileceklerini ifade etmiştir. Ibanez vd.'nin (2022) çalışmalarında güç mesafesi yüksek ülkelere ölüm oranlarının daha yüksek olduğu bunun sebebinin ise alınan önlemlerin katılımının sosyal huzursuzluğa yol açması sebebiyle olabileceği ifade edilmiştir. Hofstede de (2020) güç mesafesi düşük ülkelerdeki bireylerin karşılıklı yükümlülük duygularının daha yüksek olması sebebiyle salgının yayılmasındaki katkılarının güç mesafesi yüksek ülkelere göre daha az olacağını ifade etmiştir.

H₅ hipotezine ilişkin olarak uzun/kısa döneme odaklanma kültürel özelliği ile ülkelerin salgınla mücadele faaliyetlerinde etkinlikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Uzun döneme odaklı ülkelerin COVID-19 faaliyetlerinde daha etkin olabileceği öngörülmektedir. Bu çalışma ile paralellik gösterir nitelikte yapılan ilgili çalışmalarda Ibanez vd. (2022) uzun döneme odaklı ülkelerin kriz senaryolarına daha hızlı yanıt vermeye uyumlu olduğunu ifade etmişlerdir. COVID-19 salgını en hızlı durduran ülkeler olan Singapur, Tayvan, Kore ve Japonya'nın uzun dönemli odaklanma kültürüne sahip ülkeler olması dolayısıyla çalışmamızdaki sonuçla örtüştüğü düşünülmekte kültürel özelliklerden biri olan uzun/kısa döneme odaklı olmanın ülkelerin salgınla mücadele etkinliğinde farklı sonuçlar elde edebileceğini düşündürmektedir.

Ülkelerin ekonomilerinin salgınla mücadele faaliyetlerinde ilişkili olduğu düşünüldüğü için kişi başına gayrisafi yurtiçi hasıla verilerinden faydalanılmış, değişken kontrol altına alınmıştır ve sonuçlar farklılık göstermemiştir. Ülkelere ait kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasılanın ülkelerin salgınla mücadele faaliyetlerindeki etkinliklerini yordadığı görülmüştür.

Bu çalışmada ülkelerin karşı karşıya kaldıkları küresel sağlık krizi ile mücadelelerinde ulusal kültürün ilişkisini incelemek amacıyla Hofstede'nin Kültürel Boyutları kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre ulusal kültürün, ülkelerin küresel sağlık krizi yönetiminde başarı sağlanmasını açıklamada yararlı olacağı, gelecekteki çalışmalarda ülkelerin karşı karşıya kaldığı küresel krizlerle mücadelelerinde ulusal kültürün ilişkisinin de dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir.

Her çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da bazı kısıtlar bulunmaktadır. Çalışmada ulusal kültüre yönelik Hofstede'nin Kültürel boyutları kullanılmıştır. GLOBE gibi farklı ulusal kültür modellerinden faydalanarak da sonuçlar değerlendirilebilir. COVID-19 ile mücadelede ülkelerin etkinliklerine yönelik kullanılan COVID-19 Bölgesel Güvenlik Değerlendirmesinin kullanılması çalışmanın diğer kısıtını oluşturmaktadır. Bu bağlamda gelecek dönemde yapılacak farklı araştırmalardan faydalanılarak ulusal kültürün ilişkisinin araştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Etik Standart ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul iznine gerek yoktur.

Finansal Destek: Bulunmamaktadır

KAYNAKÇA:

- Biddlestone, M., Green, R. & Douglas, K. M. (2020) Cultural orientation, power, belief in conspiracy theories, and intentions to reduce the spread of COVID-19. *British Journal of Social Psychology*, 59, 663-673. DOI:10.1111/bjso.12397
- Chen, C., Chen, X. P., & Meindl, J. (1998). How can cooperation be fostered? The cultural effects of individualism-collectivism. *Academy of Management Review*. 23, 285- 304. DOI: doi.org/10.2307/259375
- Chen, C., Peng, M., & Saporito, W. (2002). Collectivism, individualism, and opportunism: A cultural perspective on transaction cost economics. *Journal of Management*. 28, 567-583. DOI: doi.org/10.1177/0149206302028004
- Datta, A. (2020). Self(ie)-governance: Technologies of intimate surveillance in Hindistan under COVID-19. *Dialogues in Human Geography*, 10(2), 234–237. DOI: doi.org/10.1177/2043820620929797
- Debode, J. D., & Haggard, D. L. (2020) Economic freedom and Hofstede's cultural dimensions. *International Journal of Organization Theory & Behavior*, 23(1), 65-84. DOI 10.1108/IJOTB-11-2018-0124
- Deep Knowledge Group. (2020). COVID-19 Regional safety assessment index. <https://www.dkv.global/covid-safety-assessment-250-regions> (Erişim tarihi: 05.09.2020)
- Delaney, A. (2020). The politics of scale in the coordinated management ve emergency response to the COVID-19 pandemic. *Dialogues in Human Geography*, 10(2), 141–145. DOI: doi.org/10.1177/2043820620934922
- Frey, C. B., Chen, C., & Presidente G. (2020) Presidente democracy, culture, ve contagion: political regimes ve countries responsiveness to COVID-19, *COVID Econ*. 18 (2020), 1-20
- Finn, B. M., & Kobayashi, L. C. (2020). Structural inequality in the time of COVID-19: Urbanization, segregation, and pandemic control in sub-Saharan Africa. *Dialogues in Human Geography*, 10(2), 217–220. DOI: doi.org/10.1177/2043820620934310
- Hiko, A., & Wang, A. H.-E. (2020). Out-of-control COVID-19 pandemic hampers the nationalism. *Political Studies Review*. DOI: doi.org/10.1177/1478929920973524
- Hofstede, G. (1983). National cultures in four dimensions: A research based theory of cultural differences among nations. *International Studies of Management and Organization*, 13(1-2), 46-74. DOI: doi.org/10.1080/00208825.1983.11656358
- Hofstede, G. (1984). Cultural dimensions in management and planning. *Asia Pasific Journal of Management*, 1, 81-99.
- Hofstede, G., & Bond, M. H. (1988). The confucius connection: From cultural roots to economic growth. *Organizational Dynamics*, 16(4), 5-21.
- Hofstede, G. (2001), *Cultures Consequenses*. Sage Publications.
- Hofstede, G., & McCrae, R.R. (2004). Personality and culture revisited: Linking traits and dimensions of culture. *Cross-Cultural Research*, 38(1), 52-88. DOI: doi.org/10.1177/1069397103259443

- Hofstede, G., & Minkov, M. (2010). Long- versus short-term orientation: New perspectives. *Asia Pacific Business Review*, 16(4), 493-504. DOI: doi.org/10.1080/13602381003637609
- Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). *Cultures and organizations: Software of the mind*. The McGraw-Hill.
- Hofstede, G. (2010). *Cultures and organizations*. The Mcrow–Hill.
- Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing cultures: The Hofstede modelin context. *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(1), 1-26.
- Hofstede, G. J. (2020). Divided, we stve: united, we fall. <https://geerthofstede.com/boos-blog-9-corona-across-cultures/> (Erişim tarihi: 12 Ocak 2020)
- Hussain, A. H. M. B. (2020). State policies decrease movement during COVID-19. *Contexts*, 19(4), 51–55. DOI: doi.org/10.1177/1536504220977936
- Im, H., & Chen, C. (2020). Social distancing around the globe: cultural correlates of reduced mobility. DOI: doi.org/10.31234/osf.io/b2s37
- Ibanez, A., & Sisodia, G.S. (2022) The role of culture on 2020 SARS-CoV-2 country deaths a pandemic management based on cultural dimensions. *GeoJournal*, DOI: doi.org/10.1007/s10708-020-10306-0
- James, A. C. (2020). Don't stve so close to me: Public spaces, behavioral geography ve COVID-19. *Dialogues in Human Geography*, 10(2), 187–190. DOI: doi.org/10.1177/2043820620935672
- Kanungo, R. N., & Jaeger, A. M. (1990). *Introduction: The need for indigenous management in developing countries: Management in developing countries*. Routledge.
- Lachman, R., Need, A., & Hinings, B. (1994). Analyzing cross-national management and organizations: A theoretical framework. *Management Science*, 40(1), 40-55.
- Lo, M.-C. M. (2020). How Taiwan's precautionary approach contained COVID-19. *Contexts*, 19(4), 18–21. DOI: doi.org/10.1177/1536504220977929
- Meeuwesen, L., Brink, A. & Hofstede, G. (2009). Can dimensions of national culture predict cross-national differences in medical communication? *Patient Education and Counseling*, 75(1), 58-66. DOI: doi.org/10.1016/j.pec.2008.09.015
- Orr, L. M., & Hauser, W. (2008). A re-inquiry of Hofstede's cultural dimensions: A call for 21st century cross-cultural research. *Marketing Management Journal*, 18(2), 1-19.
- Pfrimer M. H., &Barbosa R. (2020) Brezilya's war on COVID-19: Crisis, not conflict—doctors, not generals. *Dialogues in Human Geography*, 10(2):137-140. DOI: doi.org/10.1177/204382062092488
- Shepherd, H., MacKendrick, N., & Mora, G. C. (2020). pandemic politics. political worldviews and covid-19 beliefs and practices in an unsettled time. *Socius*. DOI: doi.org/10.1177/2378023120972575
- Schein, H. E. (1992). *Organizational cultere and leadership*. San Fransisco, CA: Jossey-Bass.

Switzer, D., Wang, W., & Hirschvogel, L. (2020). Municipal utilities and COVID-19: Challenges, responses, and collaboration. *The American Review of Public Administration*, 50(6–7), 577–583. DOI: doi.org/10.1177/02750740209417

Triandis, H. C., Bontempo, R., Betancourt, H., Bond, M., Leung, K., Brenes, A., & Montmollin, G. (1986). The measurement of the etic aspects of individualism and collectivism across cultures. *Australian Journal of Psychology*, 38(3), 257–267.

Wang, Y. (2021) Government policies, national culture ve social distancing during the first wave of the COVID-19 pandemic: International evidence. *Safety Science*, 135, 105-138. DOI: doi.org/10.1016/j.ssci.2020.105138

Wilson, S. (2020). Pandemic leadership: lessons from new zeland’s approach to COVID-19. *Leadership*, 16(3), 279–293. DOI: doi.org/10.1177/1742715020929151

Kişi Başına Düşen Gayrisafi Yurtiçi Hasıla. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.KN> (Erişim tarihi: 25.05.2020)

EXTENDED SUMMARY

Research Problem:

It is thought that national cultural characteristics may also have an impact on countries' management of global health crises, such as COVID-19, and may be useful in explaining success in crisis management. Therefore, the purpose of this study is to examine the relationship between national culture and the effectiveness of countries in their activities to combat COVID-19.

Research Questions:

In the study, the impact of national culture on the success of countries' activities in combating COVID-19 is discussed. In this regard, the research questions were formulated as follows: Do national cultural dimensions have an impact on the effectiveness of countries in their activities to combat COVID-19?

Literature Review:

In the literature review, many studies were found in the social and humanitarian fields that addressed the COVID-19 outbreak within various topics (Pfrimer ve Barbosa, 2020, Switzer, Wang ve Hirschvogel, 2020, Lo, 2020, Hussain, 2020, Datta, 2020, James, 2020, Hiko, En-Wang, 2020, Shepherd, MacKendrick, Mora, 2020, Finn, Lindsay, Kobayashi, 2020, Delaney, 2020, Wilson, 2020). However, it was observed that studies on the relationship between the effectiveness of national culture in pandemic response activities were limited, and were mostly limited to compliance with social distancing and mortality cases/fatalities. (Wang, 2021, Gupta, Shoja ve Mikalef, 2021, Travaglino ve Moon, 2020, Ibanez, Sisodia, 2022, Huynh, 2020, Frey, Chen, Presidente, 2020). Huynh (2020) examined only the cultural dimensions of Individualism/Collectivism, Uncertainty Avoidance, and Power Distance, while Frey et al. (2020) examined only the Individualism/Collectivism dimension.

Methodology:

Secondary data sources were utilized in the study. The index scores of the COVID-19 Regional Security Assessment, prepared by the Deep Knowledge Group, were used to assess the effectiveness of countries in combating COVID-19. Hofstede's cultural dimension index scores were used to measure national culture. The countries' per capita gross domestic product (GDP), which is believed to affect their success in combating COVID-19, was also included in the analysis as a control variable. Data from 93 countries, for which scores on all cultural dimensions of Hofstede were available, were used among the 250 countries in the COVID-19 Regional Security Assessment ranking.

Results and Conclusions:

The findings of the study only support hypotheses H1 and H5. Thus, regarding hypothesis H1, there exists a statistically significant relationship between power distance and the effectiveness of countries in combating the pandemic. Countries with high power distance scores have lower total scores, indicating a negative relationship between power distance scores and regional security total scores. In related studies that are consistent with the results of this study, Gupta et al. (2021) stated that in countries with high power distance, individuals may resist the use of technological applications created by the government to prevent the spread of the epidemic. Ibanez et al. (2022) reported that mortality rates are higher in countries with high power distance, which may be due to the rigidity of the measures taken, leading to social unrest. Hofstede (2020) also stated that since individuals in countries with low power distance have a higher sense of mutual obligation, their contribution to the spread of the epidemic will be less than in countries with high power distance. The findings of the study support the H5 hypothesis, which suggests a statistically significant relationship between the cultural trait of focusing on the long/short term and the effectiveness of countries in combating the pandemic. Long-term-oriented countries are predicted to be more effective in COVID-19 activities. In related studies that support this finding, Ibanez et al. (2022) stated that long-term-oriented countries respond faster to crisis scenarios. Singapore, Taiwan, Korea, and

Japan, which are countries that quickly contained the COVID-19 outbreak, are believed to overlap with the results of this study since they have a long-term orientation culture. This suggests that cultural characteristics, such as being long/short-term-oriented, can lead to different outcomes in the effectiveness of countries in combating the pandemic. The per capita gross domestic product data was included in the study as a control variable to examine the relationship between the economies of the countries and their activities in combating the pandemic. The results did not differ, indicating that the countries' per capita gross domestic product predicts their effectiveness in combating the pandemic. The study utilized Hofstede's Cultural Dimensions to investigate the relationship between national culture and the global health crisis faced by countries. The findings suggest that national culture can be useful in explaining the success of countries in global health crisis management, and future studies should consider the relationship between national culture and the fight against global crises faced by countries.